

5. Караєва Н.В., Сегеда І.В. Генезис екологічної парадигми сталого розвитку цивілізації: суїтність та етапи становлення. *Проблеми сталого розвитку національної економіки*. URL: http://economy.kpi.ua/files/files/6_kpi_2010_7.pdf.

Приймак Роман Ярославович
Прокурор Броварської місцевої прокуратури Київської області
Черсак Любов Вікторівна
Студентка групи ФМ-22
Тернопільського національного економічного університету

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Особливої актуальності в умовах ринкової трансформації української економіки набувають питання оптимального формування доходів місцевих бюджетів та виявлення резервів їх зростання.

Доходи місцевих бюджетів в умовах ринкової економіки відіграють важливу роль при забезпеченні суб'єктів економіки фінансовими ресурсами. На цей час унікального значення набуває використання місцевого бюджету, як одного з найбільш дієвих інструментів створення сприятливого фінансового клімату та забезпечення економічної рівноваги на мікрорівні. Тому, одним з найголовніших питань сьогодення в Україні, які потребують розгляду та вирішення, є дослідження проблем формування, виконання та пошуку шляхів вдосконалення системи доходної частини місцевих бюджетів. Цей інтерес виникає тому, що саме місцевий бюджет характеризує рівень соціально-економічного розвитку регіону. Отже, від правильного та послідовного здійснення бюджетного процесу (системи) на місцевому рівні залежить економічна та соціальна стабільність, належний рівень життя населення.

Важливими кроками й тактичними діями у напрямі виявлення, розвитку та забезпечення стабільності джерел формування доходів місцевих бюджетів

має стати розробка фінансовими, податковими, органами місцевого самоврядування й іншими органами влади та впровадження в практику системи практичних заходів щодо удосконалення державою діючого бюджетного і податкового законодавства, які сприятимуть приросту обсягів промислової продукції, залученню інвестицій, не допускаючи значного зростання кредиторської заборгованості, що, у свою чергу, відобразиться у збільшенні питомої ваги власних доходів місцевих бюджетів, відзначиться на фінансових можливостях місцевої влади. Практика формування місцевих бюджетів на основі положень Бюджетного кодексу України вимагає приведення у відповідність до нього діючого нормативно-правового законодавства, прийняття закону про територіальну громаду, визначення нового переліку бюджетних послуг (програм), гарантованих державою, та запровадження системи державних мінімальних стандартів і нормативів, які слід покласти в основу визначення обсягу видатків, здійснюваних за рахунок місцевих бюджетів.

Сьогодні потрібно забезпечити прозорість й послідовність правил і методик визначення напрямів і розмірів підтримки місцевих бюджетів; оцінити фінансово-економічний потенціал районів і міст, податкових ресурсів і дохідної бази місцевих бюджетів на основі регулярної розробки звітних і прогнозних фінансових балансів міст, районів і областей, а також оцінки їхнього податкового потенціалу; сконцентрувати ресурси місцевих бюджетів, що спрямовуються на інвестиції в реальний сектор економіки і соціальну сферу, в рамках бюджету розвитку та довгострокове закріплення порядку розподілу загальнодержавних податків, зборів та інших платежів між бюджетами.

Зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів можливе шляхом децентралізації фіскальних функцій держави, а саме підвищення мотивації органів місцевої влади, закріплення за ними права на пошук власних додаткових джерел залучення фінансових ресурсів. При формуванні дохідної частини місцевих бюджетів децентралізація фіскальних функцій держави, на мою думку, допоможе вирішити цілий комплекс існуючих на сьогодні проблем.

Таких як, спрямовання екологічного податку до загального фонду бюджетів та зарахування частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування на постійній основі [1, с.114].

Подальша бюджетна політика на місцевому рівні має бути спрямована на зменшення трансфертів з боку держави та підвищення рівня автономності місцевого бюджету за рахунок раціонального його наповнення місцевими податками та зборами. Роль місцевих бюджетів повинна зростати і стати вагомим джерелом забезпечення потреб місцевого самоврядування.

Останнім часом склалася ситуація, що у структурі власних доходів загального фонду місцевих бюджетів понад 90% належить податковим надходженням. Водночас, у формуванні загальної суми доходів місцевих бюджетів з введенням освітньої та медичної субвенцій суттєво зросла роль трансфертів. Доводиться констатувати, що така ситуація, з однієї сторони, не сприяє підвищенню рівня самодостатності місцевих бюджетів і дозволяє робити висновок про існування негативної тенденції до централізації фінансових ресурсів та звуженні ролі місцевих бюджетів регіонів у економічному житті України. Цілком очевидно, що в силу того, що місцеві органи влади не можуть мати повної фінансової незалежності, тому й виникає потреба у їх додатковому фінансуванні, яке здійснюється за рахунок системи трансфертів.

Впровадження з 2017 року програмно-цільового методу на місцевому рівні допомагає зміцнити та підвищити ефективність бюджетного процесу, передбачає формування й виконання бюджету на прикладі бюджетних програм головних розпорядників бюджетних коштів на довгостроковий та середньостроковий періоди. Метою програмно-цільового методу є встановлення безпосереднього зв'язку між виділенням бюджетних коштів і результатами їх використання на основі результативних показників (ефективності та якості).

За сучасних умов демократичного розвитку нашої країни постала проблема необхідності пошуку ефективного механізму поповнення фінансовими ресурсами місцевих бюджетів, місцеві бюджети мають бути достатніми для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування покладених на них повноважень щодо забезпечення населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці якісними послугами не нижче від рівня мінімальних соціальних потреб. Лише фінансова незалежність місцевого самоврядування є запорукою можливості самостійного вирішення питань із комплексного фінансового забезпечення економічного та соціального розвитку територіальної громади. Саме тому проблема пошуку додаткових резервів наповнення місцевих бюджетів дедалі стає актуальнішою з урахуванням як позитивного набутого практичного досвіду шляхом введення ефективних місцевих податків і пошуку нових джерел [2. с.802].

Оптимізація системи доходів місцевих бюджетів сприяє ефективному виконанню функцій органів місцевого самоврядування, формуванню сприятливого макроекономічного середовища та забезпеченню належного соціального захисту населення.

Список використаних джерел:

1. Маренич О. М. Система доходів місцевих бюджетів та її розвиток (на прикладі відповідного бюджету) *Економічний простір*. 2019. №143. С.109-120.
2. Коніна М.О., Мрічка А.А. Напрями зміцнення фінансової бази та незалежності органів місцевого самоврядування. *Молодий вчений*. 2016. №12.1 (40) грудень. С.800-803.